

Sykdom X

Hvordan forberede oss for neste pandemi

Smitteverndagene 2026

Karin Nygård, Joakim Øverbø, Avdeling for smittevern, FHI

Mystisk sykdom i Kongo: Flere titalls alvorlig syke, årsaken ukjent

Helsemyndigheter i Den demokratiske republikken i in Kinshasa

Helsemyndigheter i Den demokratiske republikken Kongo slår alarm etter en bølge av uforklarlig alvorlig sykdom i hovedstaden Kinshasa. Pasientene har alvorlige luftveissymptomer og høy feber. FHI følger situasjonen nøye.

Frykter nytt virusutbrudd

Relates ukjent

Mystisk sykdom i Kongo: Flere titalls alvorlig syke, årsaken ukjent

Kongo freee s ødirtment anmens på méea htaft

Februar

Mystisk sykdom i alvorlige luftveissymptomer og høy feber

U ken

Adverietenent

Mire mandanter på koninder

Vredene på demoretik

Årsaken til Kongo-sykdommen funnet: Nytt aggressivt virus sprer seg til naboland

WHO-direktøren erklærer internasjonal folkehelsekrise i Genève.

Verdens helseorganisasjon (WHO) bekrefter at utbruddet i DR Kongo skyldes et tidligere ukjent paramyxovirus. Det meldes nå om lignende tilfeller i Uganda og Rwanda. FHI kaller situasjonen "svært alvorlig".

Relates ukjent

UD fraråder alle reiser til Sentral-Afrika

FHI: Ingen bekreftede tilfeller i Norge foreløpig

Februar

Vaksineutvikling kan ta måneder

UI ken

Advertentent

Mire mandanter på koninder

Vedlegg på demokratik

WHO Emergency Preparedness Division - Situation Report No. 1 (Lomani virus)

**SEVERE OUTBREAK: HIGH CFR (~30%),
LONG INCUBATION PERIOD (5-20 days),
HUMAN TO HUMAN RESPIRATORY
TRANSMISSION SUSPECTED**

Økt avskoging
Klimaendringer
Kutt i bistand

Noen måneder tidligere

STILLE SPREDNING - UKE 1-3

FØR-DETEKSJONSFASE

REPUBLIKKEN
KONGO

KINSHASA, DRC

UGANDA

RWANDA

BRUSSEL INT'L
LUFTHAVN (BRU)

OSLO (NORGE) - PASIENT NULL ANKOMST

FLYPLASSANSATTE

TIL NEW YORK

TIL DUBAI

TIL LONDON

TIL BEIJING

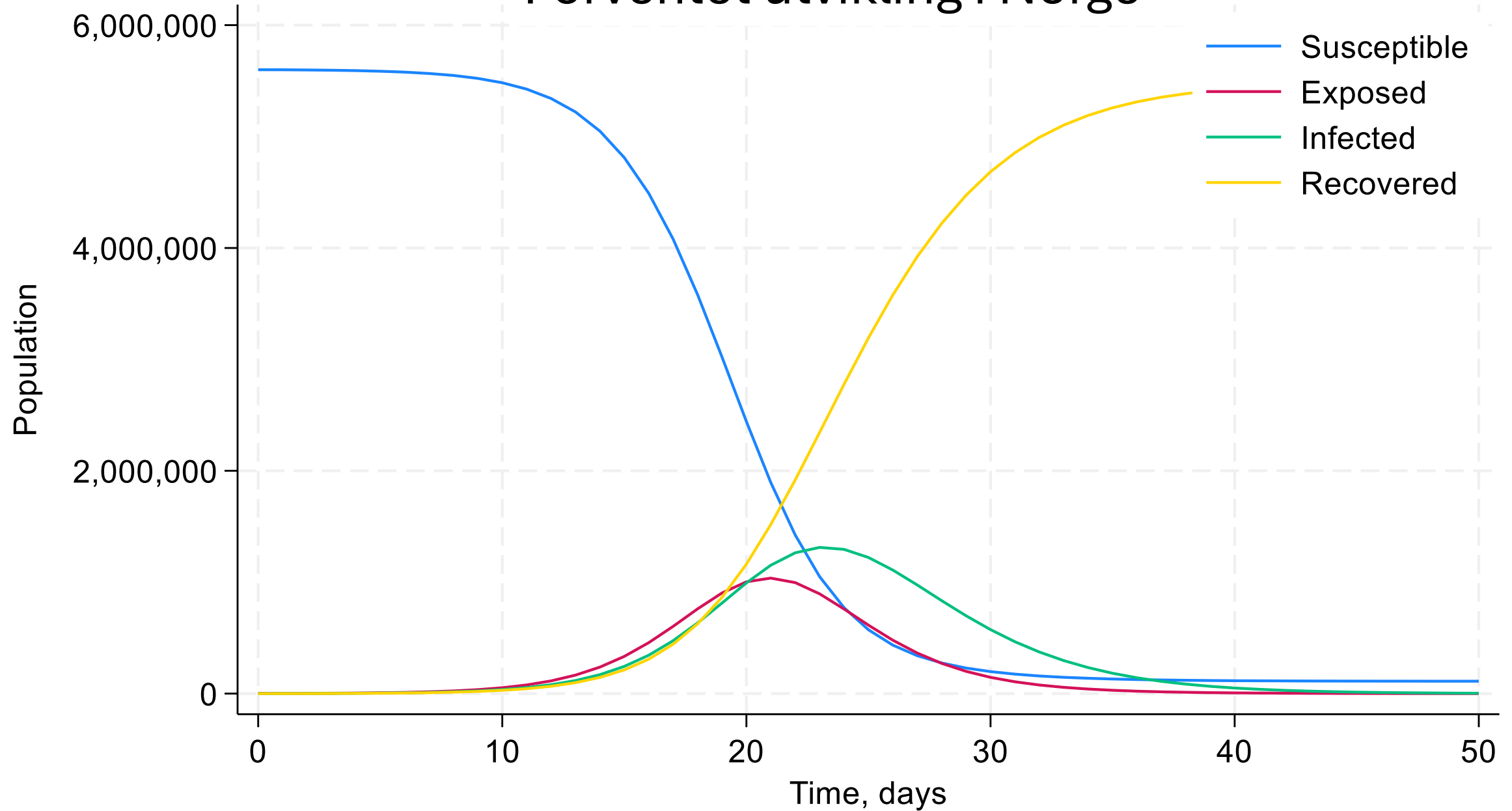
ASYMPTOMATISK &
PRESYMPTOMATISK
SMITTE

SMITTE PÅVISES I NORGE

Forventet utvikling i Norge

GLOBAL SPREDNING

DØDSFALL: ØKENDE
(Alle aldre)

GLOBAL MANGEL (KRITISK)

Åndedrettsvern
(N95/FFP2):
TOMT

PCR Reagenser: **TOMT**

ANTALL DØDE:

Medisinsk Utstyr:
KRITISK LAVT

 SYKEHUS

AKUTTMOTTAK
FULLT.
KUN LIVSTRUENDE.

FFP3 TOMT
- BRUK HVA DU
HAR

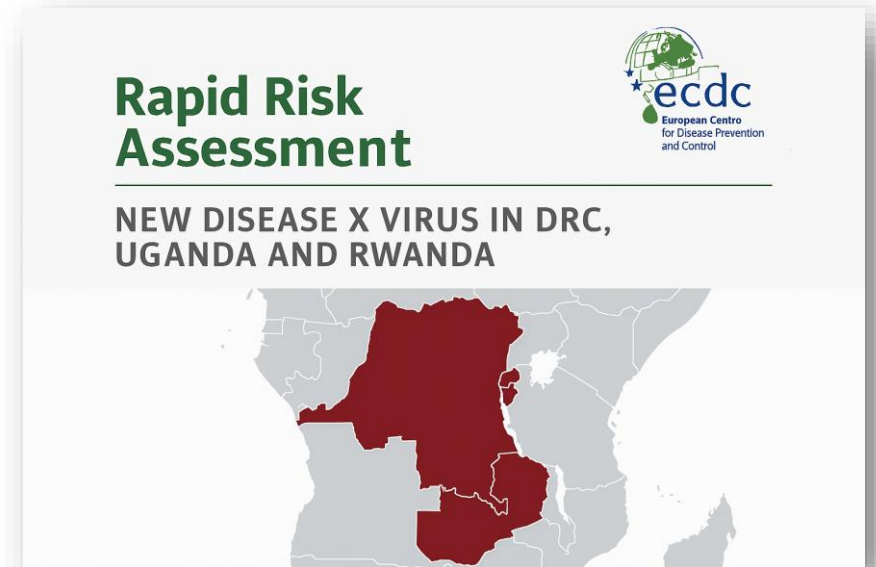

Hjemmesykehuset

Hva gjør vi når varslet kommer?

- Forbereder oss
 - Hva vet vi om det nye viruset?
 - Hva er risiko for spredning til Norge?
 - Vil vi kunne oppdage viruset her?
 - Er vi beredt å håndtere smittetilfeller?
- Kan vi forhindre spredningen?
 - Støtte internasjonal respons
 - Reiseråd
 - Stenge reise fra affiserte land?
 - Tiltak på grensen?

Nasjonal strategi

Felles mål for håndteringen

Strategi med mål
(besluttet av HOD eller regjeringen)

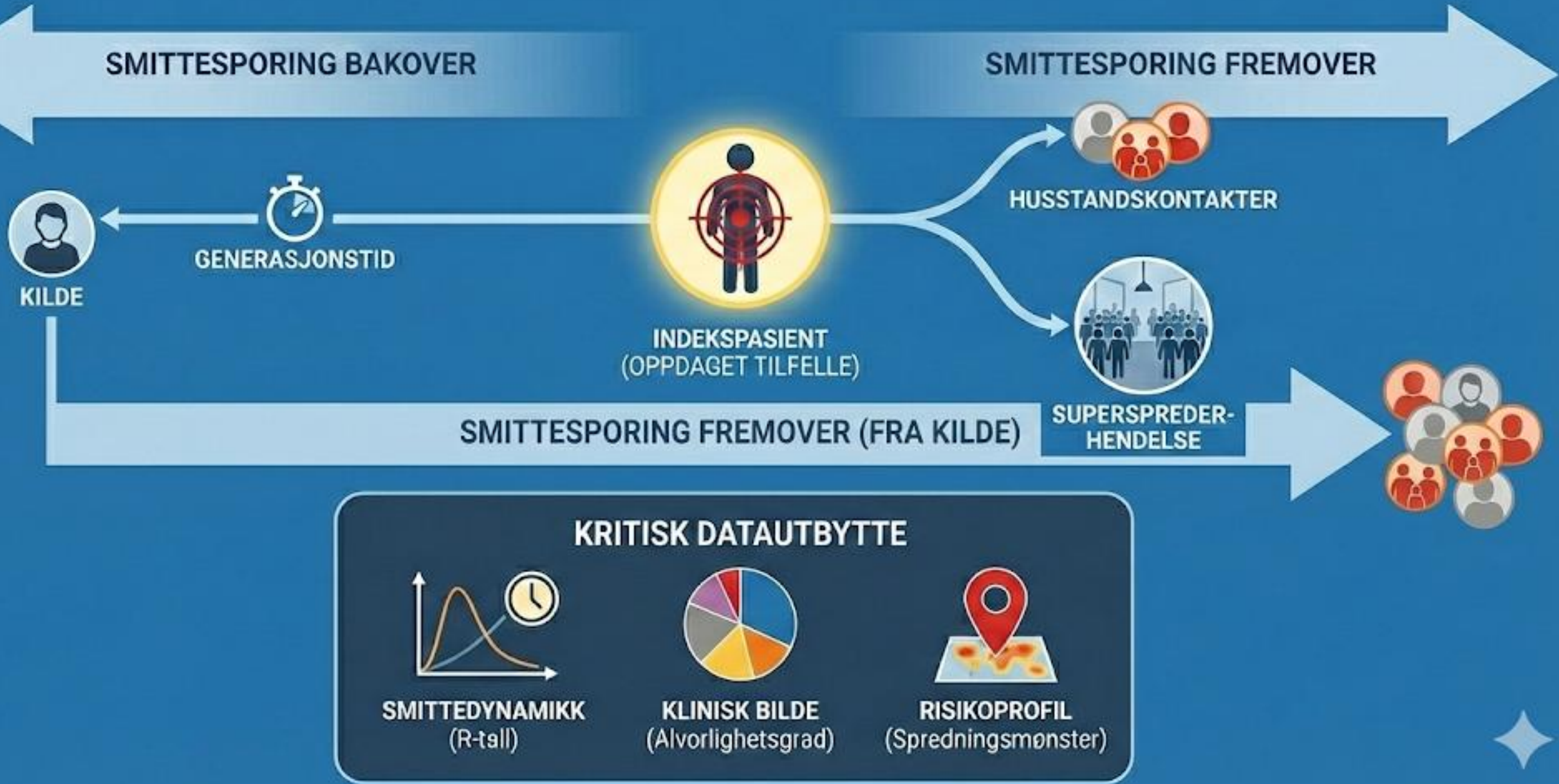
Ingen bremsing, men behandling av de syke
Bremsing av smittespredningen til nivåer som
helsetjenesten kan tåle
Suppresjon av spredningen til lave nivåer
Eliminering av smittestoffet fra landet

Valget kan påvirkes av forventninger om eventuelle
vaksiners ankomsttidspunkt og effektivitet

Håndtering med tiltak

Tidlig smittesporing: Stoppe smitte og samle kunnskap

OVERSIKT OVER TRANSMISJONS-PARAMETERE FOR LOMANI-VIRUSET

SMITTEFØRENDE PERIODE & TIDSFORLØP

Smitte starter **FØR** symptomer.

EFFEKTIVT REPRODUKSJONSTALL (R_t/R_e)

1,3 - 5

(Avhengig av tiltak)

Sanntidsmåling av spredning under tiltak.

ANDEL ASYMPTOMATISK SMITTE

Betydelig skjult spredning.

ASYMPTOMATISK
BÆRER

SMITTE- DYNAMIKK OVERSIKT

DOMINERENDE SMITTEVEI

AEROSOLER
(LUFT - Primær)

DRÅPER
(Sekundær)

Høy risiko innendørs/dårlig ventilasjon.

BIDRAG FRA SUPERSPREDNINGER

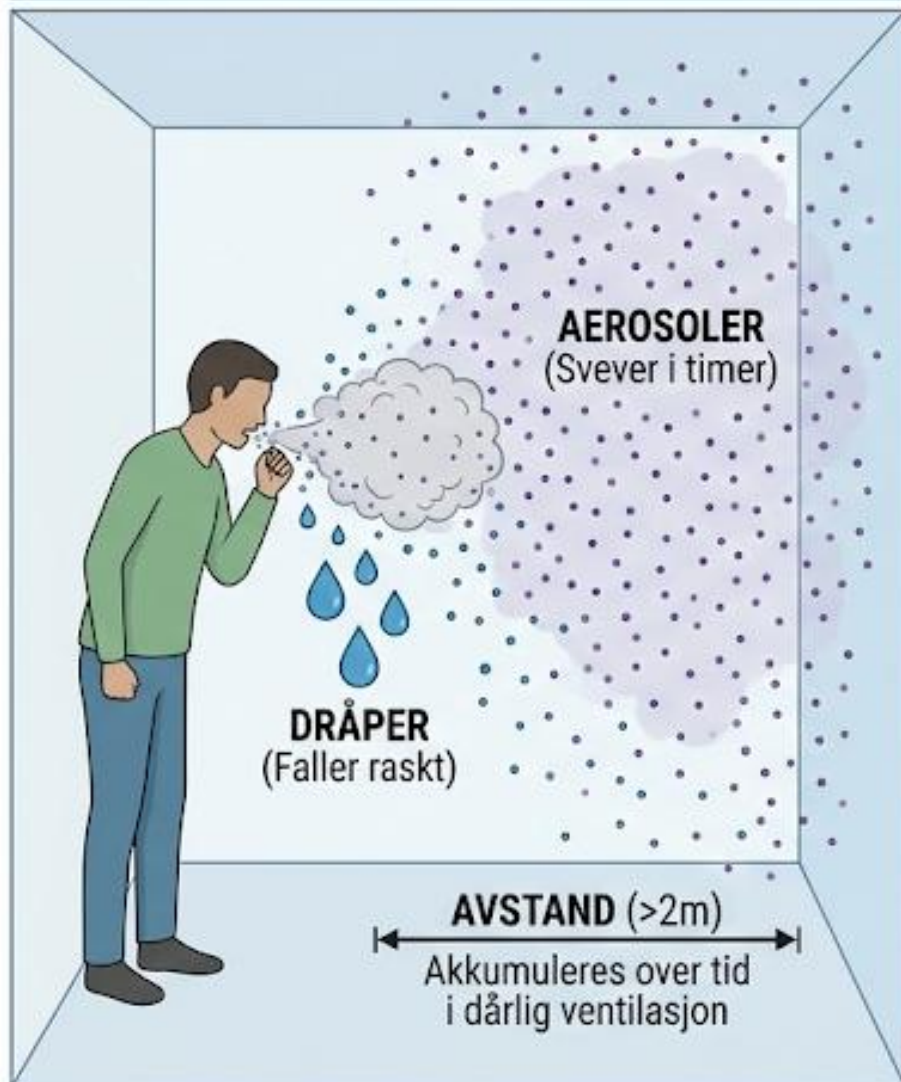
Få hendelser driver majoriteten av smitten (K-faktor).

SAMLET VURDERING

Kombinasjonen av høy R_0 , presymptomatisk smitte, aerosoler og superspredning krever raske, brede tiltak.

LUFTSMITTE: MEKANISMER OG EFFEKTIVE MOTTILTAK

FORSTÅ LUFTSMITTE (AEROSOLER)

RISIKO: UTE VS. INNE

UTENDØRS (LAV RISIKO)

INNENDØRS (HØY RISIKO)

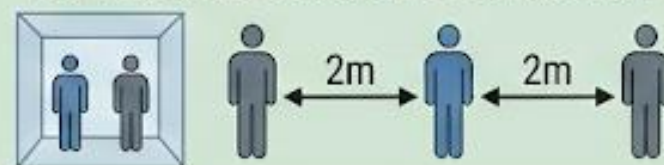

EFFEKTIVE MOTTILTAK (LAGVIS BESKYTTELSE)

1. VENTILASJON & LUFTRENSING

2. FYSISK AVSTAND & BEGRENSNING

3. ÅNDEDRETTSVERN (FFP2/FFP3)

TETT PASSFORM
(Filtrerer aerosoler)

KIRURGISK MUNNBIN
(Lekker på sidene)

LAGVIS TILNÆRMING ER NØDVENDIG.

SMITTEVERNTILTAK: TRE HOVEDOMRÅDER

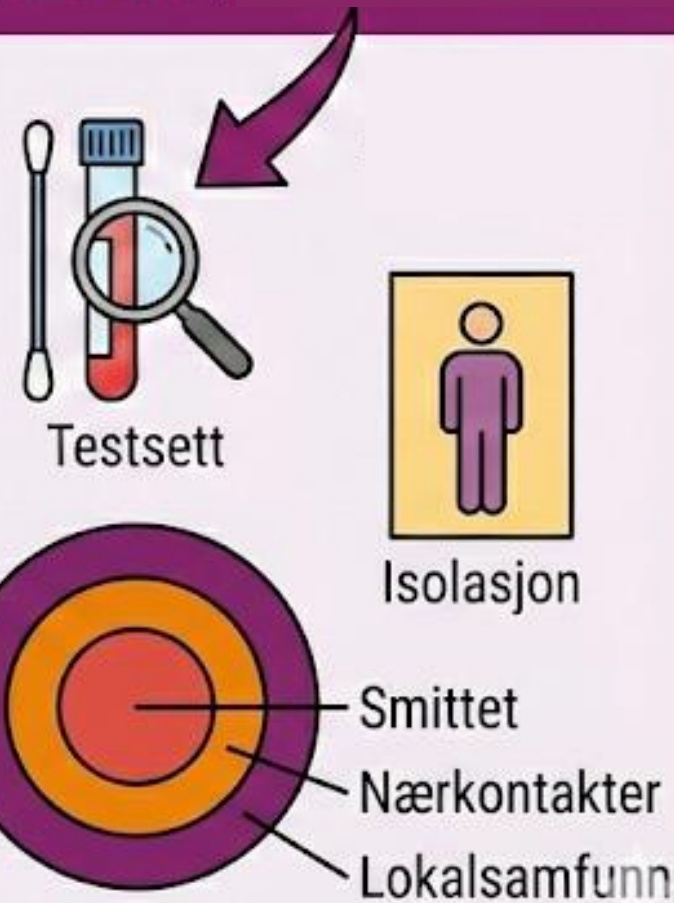
1. GENERELLE TILTAK (LAV BYRDE)

2. GENERELLE TILTAK (HØY BYRDE)

3. MÅLRETTEDE TILTAK (HØY BYRDE, MEN FOR FÆRRE)

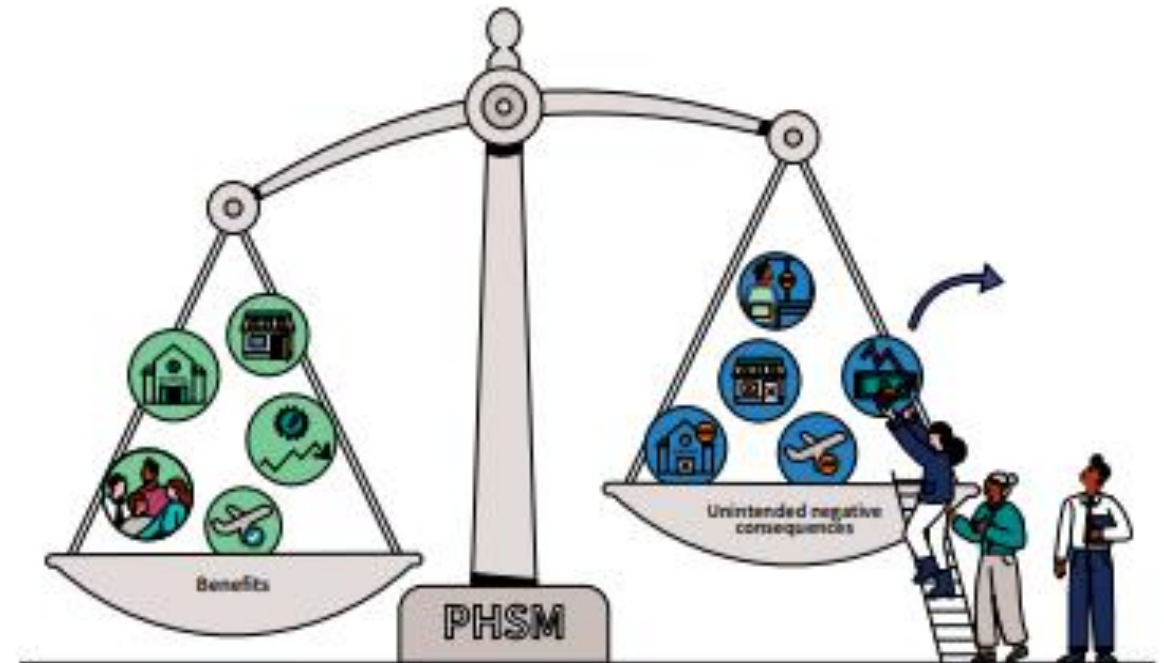

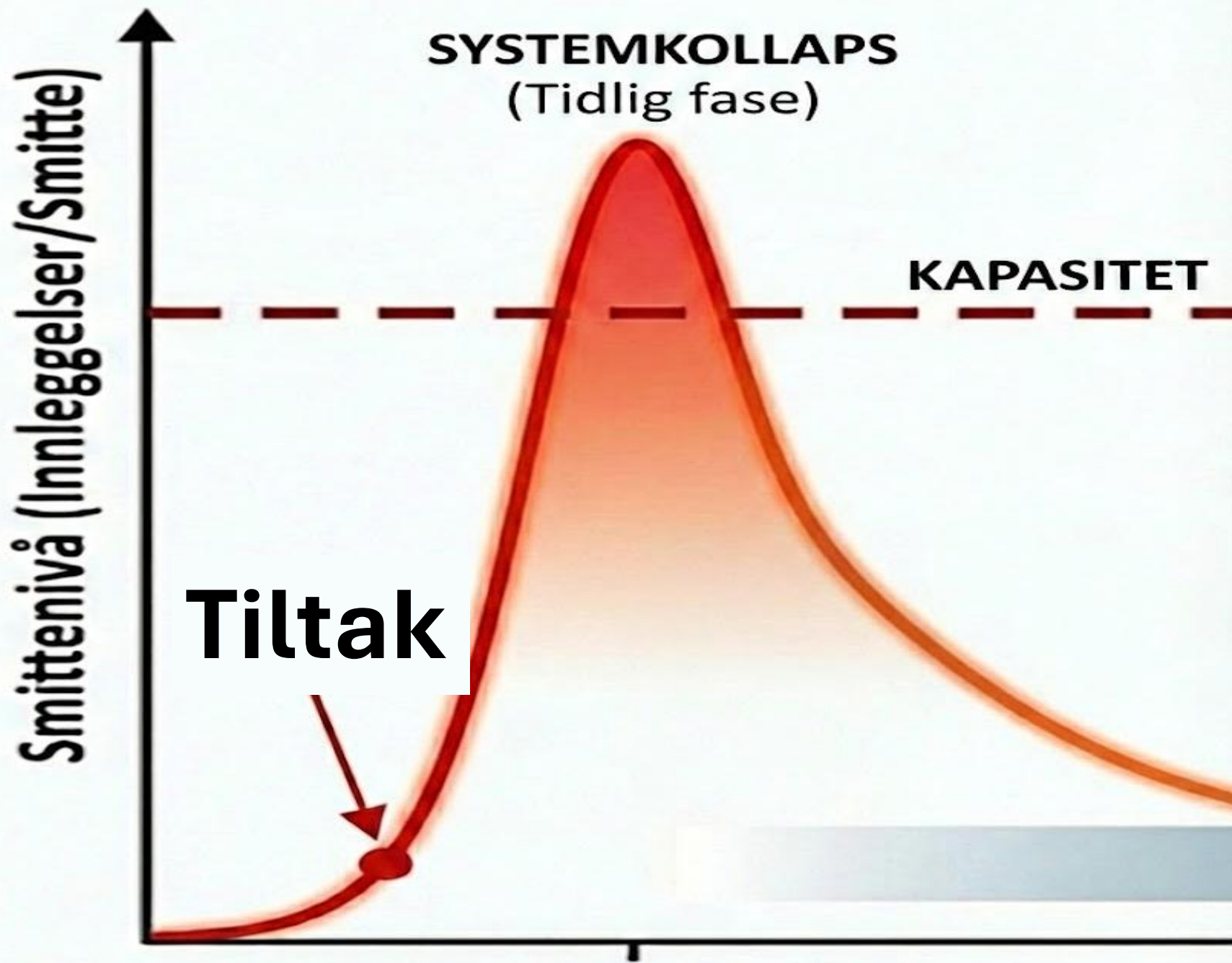
Helsehensyn

- Redusere alvorlig sykdom og død
- Sikre helsetjenester

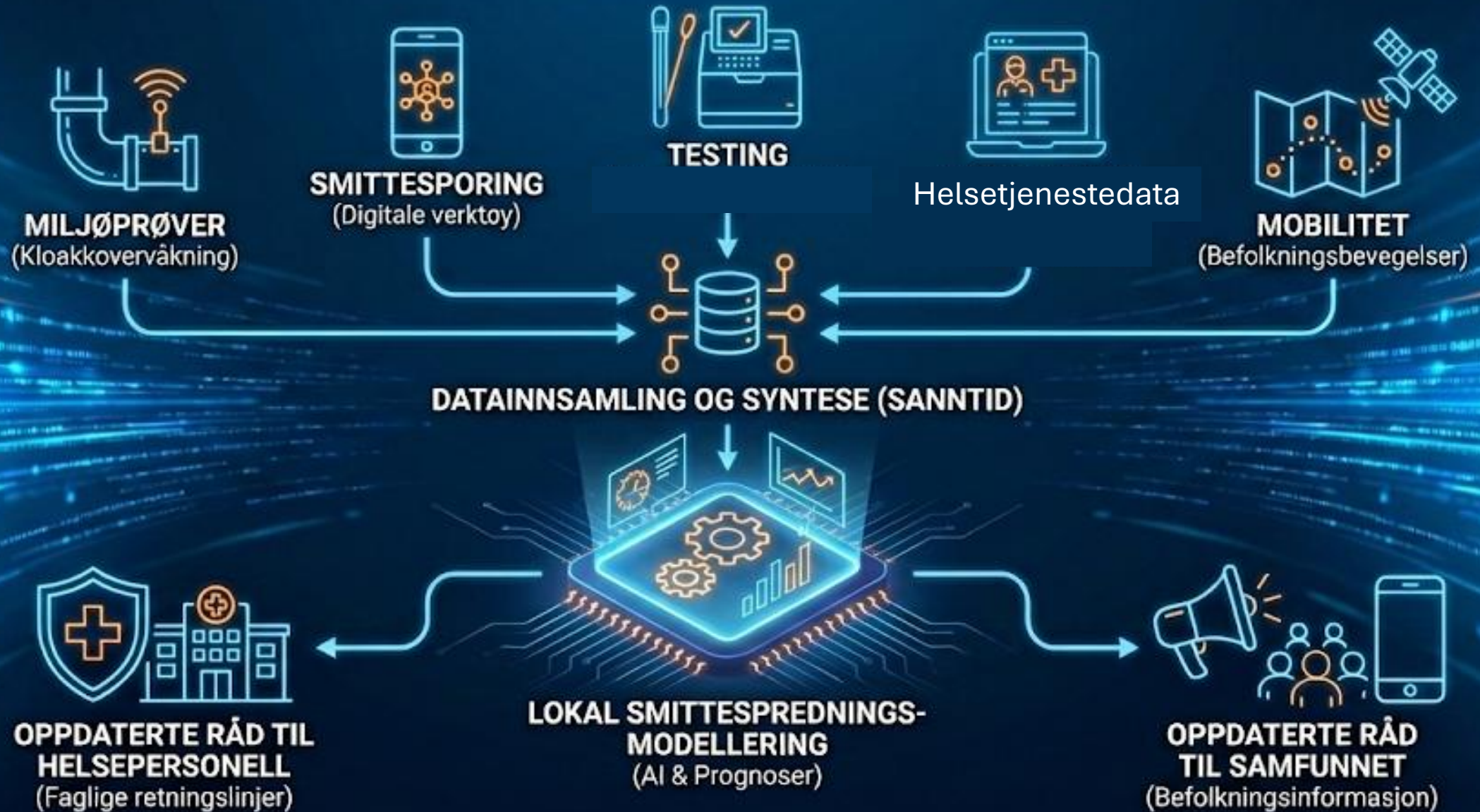
Samfunnshensyn

- Samfunnskritiske funksjoner
- Sårbare grupper, eldre, barn og unge
- Næringsliv og økonomi
- Medvirkning, tillitt og demokrati
- Nasjonal sikkerhet og internasjonalt samarbeid

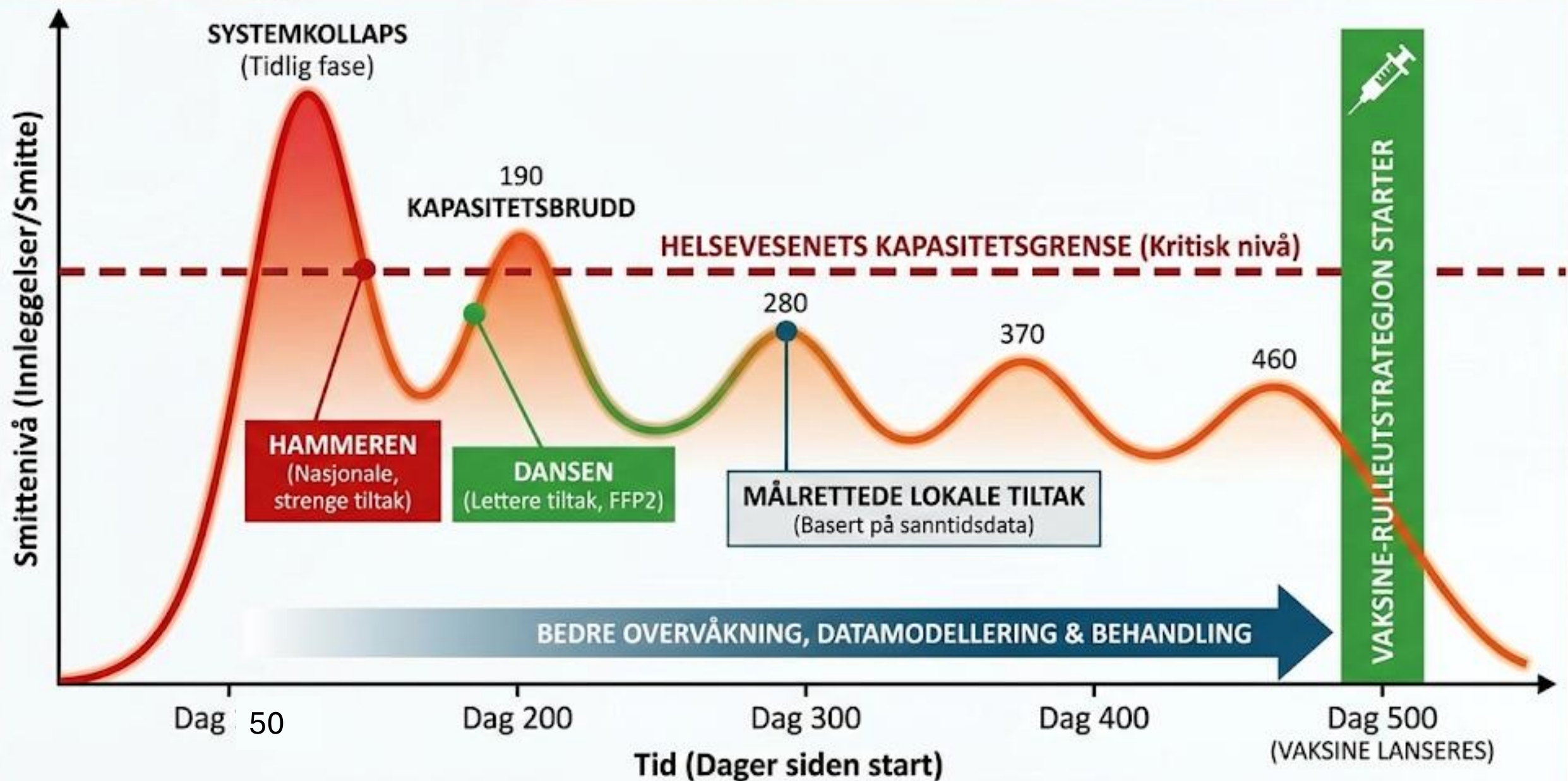

SANNTIDS MODELLERING AV SMITTESPREDNING OG OPPDATERTE RÅD

KONTINUERLIG DATAFLYT OG INFRORMSAJONSDELING FOR MÅLRETTET RESPONS

STRATEGI FREM MOT VAKSINE: "DEN LANGE DANSEN" (Dag 100-500+)

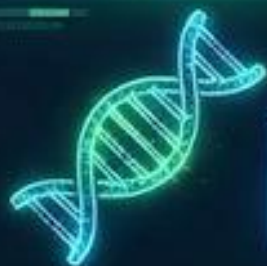

Avslutning: er vi klare for
sykdom X?

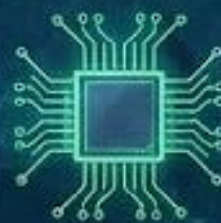
FLERE UTFORDRINGER:

**ØKENDE RISIKO FOR
NATURLIGE OPPHAV**

SYNTETISK BIOLOGI

KI

**DESINFORMASJON OG TAP
AV TILLIT TIL MYNDIGHETER**

**SVEKKET INTERNASJONALT
SAMARBEID**

DET ER LIKEVEL HÅP

FOREBYGGING &
TIDLIG OPPDAGING

MER KUNNSKAP
(VIRUS & IMMUNSYSTEM)

RASKERE VAKSINER
OG TESTER

STYRKET SAMARBEID
(NASJONALT & GLOBALT)

BEDRE RUSTET
FOR FREMTIDEN

Noen forbedringer siden sist

Nytt
Helseberedskapsråd

Nytt Utvalg for
smittevernberedskap

Revidert smittevernlov
og helseberedskapslov
(på høring)

Ny pandemiplan
(kommer)

Bedre europeisk
samarbeid

Direktoratet for
medisinske produkter

Bedre kommunal
beredskapsplanlegging

Bedre overvåking- og
kunnskapssystem

TAKK FOR OSS

